

Šéf Povodí Vltavy: Kaskády daly městům čas, aby se připravila na povodeň

5.6.2013 iHNed.cz str. 0 zpravy.ihned.cz

Kateřina Surmanová

Informace o upouštění jsme nezatajovali, brání se v rozhovoru ředitel **Povodí Vltavy** Petr Kubala. **Vltavská kaskáda** podle něj není primárně postavená kvůli ochraně před **povodněmi**, je ochranou pouze na dvacetiletou vodu. Jejím účelem je v takových situacích získat čas.

Vltavské kaskády sehrály v **povodních** uplynulých dní zásadní roli. Zadržováním vody oddálily kulminaci toků a poskytly městům na dolní části **Vltavy** čas, aby se na nápor vody připravila. **Povodí Vltavy** však sklízí kritiku, že neupouštělo vodu dost a včas. "Začali jsme už minulé pondělí, ale nikdo nepředpovídal, že se rozvodní **Berounka** i **Sázava** současně," říká v rozhovoru generální ředitel **Povodí Vltavy** Petr Kubala.

Od posledních velkých povodní v Čechách v roce 2002 došlo k navýšení kapacity nádrže Lipno. Sehrálo to pozitivní efekt v uplynulých dnech?

Tam došlo ke zvýšení retence o dalších čtyřicet centimetrů, což znamenalo zhruba 30 milionů kubíků. Zahnuje to opatření na hrázi i technická opatření v povodí, některé hrázky, aby zadržely zvýšený nárůst vody. To je všechno hotovo, ale v rámci této situace jsme toho vůbec nemuseli využít, protože jsme se neustále pohybovali v rámci platného manipulačního řádu v těch hodnotách, kdy nemusel být využit navýšený retenční prostor.

Za jakých okolností byste Lipno využili?

To by vyžadovalo schválení mimořádné manipulace, znamenalo by to, že částečně by bylo zatopeno i území na rakouské straně.

Kdo by takový krok schvaloval?

Krajský úřad Jihočeského kraje a potom, když by byl vyhlášen stav nouze, zřejmě by to proběhlo i přes krizový štáb. Ale v té době, kdy to bylo na pořadu dne, to byla otázka Jihočeského kraje.

Jak tedy probíhalo odpouštění Lipna?

Tato povodeň byla zase trochu jiná než ty předchozí, protože ohromné množství vody přitékalo z mezipovodí. Po určitou dobu jsme drželi odtok z **lipenské nádrže** na 20 až 30 kubíků, aby odtékala voda z mezipovodí a mohla protéct Krumlovem, až následně jsme zvedali dál. Maximální přítok do **nádrže Lipno** byl 250 kubíků, následně se snižoval na 180.

Ve chvíli, kdy odteklo mezipovodí mezi Českým Krumlovem a **Lipnem**, zvýšili jsme odtok z **nádrže** na neškodných 90 kubíků a následně na 100. Bylo jasné, že to způsobí některé obtíže, třeba i nám, máme rozestavěné **protipovodňové opatření** na Jelení lávce, které mělo být dokončeno příští měsíc, ale museli jsme ho zahradiť, de facto zatopit, bude dokončeno později.

Zafungovala protipovodňová opatření, byť rozestavěná?

Na jihu máme **vodárenskou nádrž Římov**, slouží primárně zásobování Jihočeského kraje **pitnou vodou**, částečně má i funkci retenční. Tam jsme se do retence dostali, splnila i transformační účinek. Pak **nádrž Husinec**, relativně malá, ta se relativně rychle zaplnila, otevřely se přelivy, přítok odtékal rovnou, tam k žádné transformaci nedocházelo. Pak zapracovaly **vltavské kaskády**, nejpodstatnější je **Orlík**. Ovšem když situace vznikla, žádná výstražná předpověď pro jižní Čechy nebyla, byla jen na povodí **Berounky**.

Od minulého pondělí jsme podle předpovědi od Českého hydrometeorologického ústavu (ČHMÚ) začali odpouštět z **vodní nádrže Orlík**. Tím, že kaskáda slouží jako soustava **vodních děl**, mírně

jsme odpustili i **Lipno**. Když přišly další srážky, tak se nám hodilo, že jsme měli připravené i **Lipno** a nemuseli jsme pouštět vodu dál do **Orlíku**.

Pak jsme postupně snižovali, odpouštěli, retenční prostor byl úplně prázdný, ze zásobního prostoru jsme měli asi 60 milionů kubíků. Tento stav trval do nedělní půlnoci, ze soboty na neděli. My tu hráz můžeme odpouštět spodními výpustmi a přes vodní elektrárnu. Teprve, když se naplní a dostane se nahoru na přelivy, tak až poté se dají přelivy sklopit a voda může jít vrchem.

Což nastalo kdy?

Nádrž se začala plnit v noci na neděli, naplnila se v pondělí odpoledne. Realita průtoků na **Berounce** byla podstatně vyšší než předpovědi. Chtěli jsme, aby se nesešel průtok **Berounky**, kde nemůžete nic regulovat, s kaskádou, do toho se přidala ještě **Sázava**, což na začátku předpovědi vůbec nevizovaly. Proto jsme **Orlík** naplňovali, co nejdéle to šlo, aby postupně mohly odtékat **Berounka** a **Sázava**.

K nástupu povodní došlo velmi rychle, ještě v jedenáct hodin v noci v sobotu taková předpověď ani nebyla, ve tři hodiny ráno už jsme svolávali krizové štáby. Díky manipulacím na **Orlíku**, které probíhaly zejména v průběhu neděle, se podařilo zachovat průtok takový, aby se vytvořil prostor pro obce na dolní části **Vltavy**, včetně Prahy, aby mohly postavit zejména mobilní **protipovodňová opatření**.

Co se dělo dál?

V pondělí ČHMÚ zvýšila předpověď na odtok z **Berounky**, z nějakých 900 kubíků za vteřinu na 1200 až 1300 kubíků, proto jsme kolem páté hodiny odpoledne zvýšili odtok z kaskády, abychom si vytvořili zásobní prostor, protože **nádrž** byla naplněná. Ráno, kdy docházela hlavní vlna kulminace **Berounky**, jsme to postupně tlumili. Tím jsme dokázali, že průtok pod **soutokem Berounky s Vltavou** se dostal pouze na 3200 kubíků. Tato situace trvala i v úterý, takže vytvoření drobné retence jsme uplatnili. Mezitím začaly klesat průtoky na **Sázavě**, což je pozitivní, ale z hlediska objemu to nevykompenzovalo nárůsty na **Berounce**.

Na trase leží zásobník pitné vody, nádrž na Želivce. I tou se přehnala voda?

Zásobuje nejenom Prahu, ale i Středočeský kraj a část Vysočiny. Veškeré manipulace se dělají s ohledem na zajištění **pitné vody** pro Prahu a Střední Čechy. Takže **Želivka** neplní prioritně retenční funkci, je řádně naplněná, odtékalo z ní nějakých 60 vteřinových kubíků přepadem, včera už klesal. Pokud se do **nádrže** dostaly plaveniny, u odběrného objektu, kterým se odčerpává voda na úpravnu, je několik oken směrem do hloubky, aby se povrchová voda dala odebírat z té úrovně, kde žádné plaveny nejsou. **Nádrž** plní stoprocentně svůj účel a není ohroženo zásobování obyvatel **pitnou vodou**, ani z hlediska množství ani kvality.

Vše se dělo v rámci platného manipulačního řádu. Ozývali se starostové a meteorologové, že řád je příliš rigidní a situaci ztížil. Vnímali jste to tak během prací?

Není to tak, že hlavním účelem **Vltavské kaskády** je ochrana před **povodněmi**, je to pouze ochrana na dvacetiletou vodu, která jde přes ni, ale další účely jsou zachování minimálního zůstatkového průtoky pod Prahou a na dolním úseku **Vltavy** a Labe, energetické využití, rekreace, sportovní účely, rybolov. Prostě dříve nebyl sebemenší důvod k tomu, abychom začali snižovat **nádrže**, protože žádná taková předpověď nebyla, dlouhodobá ani střednědobá. Ve chvíli, kdy začaly první předpovědi, tedy 28. až 29. května, jsme prokazatelně začali upouštět. Po každých povodních se vyhodnocuje, co se mohlo udělat lépe, jestli není vhodné změnit manipulační řád. Ale na to je zatím brzo, abychom to mohli říci.

Zatím tedy není něco, co byste mohl zmínit jako nedostatečné, že to nefungovalo?

Ne. Všechno, co jsme dělali teď, jsme opravdu dělali podle platného manipulačního řádu. Názory, které jsem také zaslechl, že se zatajují informace, kolik se bude odpouštět a jak se odpouští, to jsou zcela jednoznačně lži. Informace jsou prokazatelné i na internetu, všechno projednáváme na

krizových štábech. Jak tam údaje sdělíme, tak to je. Otázka je, jestli všichni začali stavět **protipovodňová opatření** včas, když se dozvěděli, že bude třetí povodňový stupeň.

Což je gesce obcí.

Přesně tak, to je v jejich kompetenci.

Takže z vašeho pohledu krizové štáby a ústřední orgány státní správy zafungovaly dobře a případná chyba mohla nastat na straně obcí?

Nerad bych říkal slova jako chyba, protože po tom, co se věci stanou, jsme všichni chytří. Ale z mých zkušeností, co mám informace od kolegů, kteří figurovali v rámci krizových štábů, všechno fungovalo skvěle. Co se týká krizového štábu v Praze, to fungovalo také, zejména ze začátku tam byla jen určitá diskuse, jestli se zábrany postavili včas, nebo pozdě.

Nástup povodně byl tak rychlý, že v počátcích jsme tím upouštěním kaskády vytvořili prostor, aby se stavba dala zahájit, poté už kolegové museli respektovat při stavbě odtoky, protože **Berounka** byla neregulovatelná. Jsou lokality, kde opravdu mobilní zábrany nebyly včas postaveny, poté došlo k tomu, že se jim je nepodařilo postavit celé a došlo k zalití, protipovodňová ochrana nebyla využita stoprocentně. To je otázka místních samospráv.

Až budou všechna opatření dostavěná, programy doběhnou, bude pak republika chráněna lépe?

Nikdy to nebude dokonalé. Stát prostřednictvím ministerstva zemědělství vytvořil a vyjednal možnosti financování opatření, ale každá obec si stupeň ochrany navrhuje sama, jak ho chce. Navrhne-li si někdo a samospráva to odsouhlasí, že chtějí opatření na dvacetiletou vodu, a přijde padesátiletá, tak se nelze divit, že to nezafungovalo.

Proč se někdo rozhodne k menší ochraně?

Vychází to z hydrologické četnosti opakování těch povodní a závisí to na penězích. Když na to stát vynakládá finance, musí tam být doložena efektivita ochrany. Není možné vybudovat za řádově miliony **protipovodňové opatření**, které chrání dva domky.

*Na sklonku loňského roku jste pro HN zmínil, že největší nádrž systému **Orlík**, se připravuje na to, aby převedl desetitisíciletou vodu. V jaké fázi projekt je?*

Máme zpracované veškeré studie a analýzy zátopy a případného přehodnocení objemu zásobního i retenčního prostoru. Pak přes ČVUT v Praze máme zpracované modely a návrhy řešení na to, jaké by mělo být konkrétní technické řešení na převedení vody. Samozřejmě je to tak zásadní věc, že to všechno předkládáme k oponentnímu posuzování, nejenom našich, ale i zahraničních odborníků. První etapu nám posuzovali kolegové ze Slovenska a Anglie, teď budeme mít za chvíli zpracované návrhy konkrétního řešení. Záměrně nebudu říkat jakého. Ve chvíli, kdy ho podrobíme další oponentuře, začne se chystat k realizaci.

O jaký jde časový horizont?

Rádi bychom to využili, bude-li nějaké další programové financování na další šestileté období, abychom to zvládli v tomto čase.

Takže teď asi nelze hovořit ani o předběžných nákladech.

Ty budeme schopni říct, až bude vybráno to optimální technické řešení.

Zavinili vodohospodáři zatopení Kralup nad **Vltavou**, nebo ne? O jejich postupech při **povodni** čtete více ve středních Hospodářských novinách.

URL| <http://zpravy.ihned.cz/cesko/c1-600033...mestum-cas-aby-se-pripravila-na-povoden>